

Lietuvių kalbos testai

Eglė Zykuvienė

Leidinio vadovė INGRIDA NAVALINSKIENĖ

Pirmasis leidimas 2018

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo ir mokslo įstaigų bibliotekose, muziejuose arba archyvuose, draudžiama mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISSN 2351-5341
ISBN 978-5-430-06836-3

© Eglė Zykuvienė, 2018
© Leidykla „Šviesa“, 2018

TURINYS

Įvadas	4
1 testas Vytautė Žilinskaitė. DRAMBLIUKAS IŠ FONTANO	5
2 testas Simona Kalvelytė. GENDRUTIS MORKŪNAS – ŽMOGUS, GEBĖJĘS SUDERINTI MOKSLĄ IR LITERATŪRĄ	12
3 testas Lietuvių padavimas. MOKAS	20
4 testas Juozas Jurginis. PILYS IR JŲ YPATYBĖS	26
5 testas Eleonora Urbelytė. KAS MANE GALI ĮTIKINTI, KAD GIMTOJI KALBA – VERTYBĖ?	34
6 testas Agnės Klimačiauskaitės interviu su kalbininku Antanu Smetona. JEI NEDĖVIME VYŽŲ VIETOJE KEDŲ, TAI IR KALBOS NEVERSKIME SENIENA	42
7 testas Šatrijos Ragana. IRKOS TRAGEDIJA	50
8 testas Bitė Vilimaitė. PELYTĖ	57
1 priedas PASAKOJIMŲ VERTINIMAS	65
2 priedas LAIŠKŲ VERTINIMAS	67
3 priedas RAŠINIŲ VERTINIMAS	69
Literatūra	71

DRAMBLIUKAS IŠ FONTANO

IVADAS

Leidinyi skiriamas VI klasės mokiniams, kurie rengiasi laikyti standartizuotą lietuvių kalbos testą. Čia pateikiami testai padės jiems stebėti daromą pažangą, įsivertinti žinias ir gebėjimus, siekti geresnių rezultatų.

Lietuvių kalbos testai VI klasei parengti atsižvelgiant į Pagrindinio ugdymo bendrosios programos numatomą siektiną žinių lygį. Testai pateikiami su vertinimo aprašais – pagal surinktų taškų skaičių galima nustatyti, kokį lygį atitinka mokinio žinios ir gebėjimai.

Leidinyi dviejų dalių: testai ir priedai, kuriuose pateikiamos vertinimo nuostatos.

Leidinyje aštuoni testai. Kiekvieną testą sudaro trys dalys:

I. Teksto skaitymo ir suvokimo užduotys;

II. Kalbos žinių taikymo užduotys;

III. Teksto kūrimo užduotis.

Teksto skaitymo ir suvokimo užduočių tekstai – lietuvių ir užsienio rašytojų kūrinių ištraukos – parinkti iš Lietuvių kalbos ir literatūros pagrindinio ugdymo bendrosios programos privalomosios ir rekomenduojamos literatūros sąrašo. Čia rasite ir dalykinių tekstų. Leidinyje yra ir lengvesnių, ir sudėtingesnių klausimų bei užduočių, taigi galima patikrinti ir teksto suvokimo, ir literatūros žinių taikymo, ir aukštesniuosius mąstymo gebėjimus.

Kalbos žinių taikymo užduotys padės mokiniams pasitikrinti kalbos – fonetikos, morfologijos ir sintaksės – mokėjimo įgūdžius. Kiekviename teste yra po keturias užduotis.

Teksto kūrimo užduotis siejama su teksto suvokimo užduotimis. Mokiniam siūloma kurti pasakojimą, rašyti asmeninį ir dalykinį laišką, samprotaujamojo pobūdžio rašinį.

Leidinio pabaigoje yra trys priedai – vertinimo lentelės, kurios padės įsivertinti kūrybines užduotis.

Testų atsakymai pateikti leidyklos svetainėje (www.sviesa.lt) prie leidinio anotacijos.

Mokinius turėtų skatinti tobulėti ne testai, egzaminai ar tyrimai, o noras daugiau pasiekti, išmokyti, sužinoti. Šie testai rodys, ką reikėtų ir galima būtų patobulinti per lietuvių kalbos ir literatūros pamokas.

Mokiniams sėkmingų ieškojimų ir atradimų!

Autorė

Tikrinami pasiekimai

I testo dalis

- Suprasti perskaityto teksto turinį.
- Atsakyti į klausimus iš teksto savais žodžiais arba cituojant.
- Aptarti kūrinio leksines ypatybes; gebėti paaiškinti frazeologizmų reikšmes.
- Aptarti kūrinio temą, pagrindinius įvykius, veikėjų charakterius.
- Remiantis ištrauka išreikšti ir pagrįsti savo nuomonę, pateikti tinkamų pavyzdžių iš teksto.

II testo dalis

- Skirti, taisyklingai rašyti ilguosius ir trumpuosius balsius, dvibalsius ir dvigarsius, kietuosius ir minkštuosius priebalsius.
- Atpažinti ir gebėti paaiškinti įvairius priebalsių supanašėjimo ir susilieimo atvejus.
- Gebėti nustatyti kirčiuotą skiemenį, taisyklingai kirčiuoti (nagrinėtais atvejais).
- Gebėti atlikti žodžių sandaros analizę.

III testo dalis

- Reikšti mintis ir jausmus sklandžiai, aiškiai, turtinga kalba, rašant tvarkingai, įskaitomai. Kuriant tekstus tikslingai vartoti sinonimus ir frazeologizmus, prireikus tinkamai įterpti antonimų.
- Rašyti rišlius pasakojimus laikantis laiko ir priežastinio nuoseklumo, perteikti mintis trečiuoju asmeniu.
- Rašant tekstą taikyti įgytas skyrybos žinias, suvokti intonacijos ir skyrybos sąsają.

I testo dalis. TEKSTO SKAITYMO IR SUVOKIMO UŽDUOTYS

Atidžiai perskaityk tekstą, atlik užduotis ir įsivertink.

Vytautė Žilinskaitė

DRAMBLIUKAS IŠ FONTANO

Ištrauka

Dabar tvanki birželio naktis; diena buvo tokia kaitri, kad nuo sausros įskilo baseino kraštas. Vėjo gūsis pakėlė nuo žemės dulkių debesį ir juo nuklojo drambliuko nugarą. Dar niekada jam nebuvo taip nyku ir beviltiška, kaip šią troškią birželio naktį. Tik trumpą valandėlę jam pasisekė užsnūsti, ir jis susapnavo raudoną žuvytę. Guviai krutindama pelekus, ji skrido oru tiesiai į jį – sakytum, skristų mažytis paukštelis kolibris.

– Pagaliau sugrįžai! – nušvinta dramblys. – Kur buvai tiek ilgai prapuolusi?

– Argi nepameni? – nustemba žuvytė. – Buvau užtroškusi. Kai iš tavo straublio liovėsi tryškęs vanduo, baseinas išseko, ir aš uždusau.

– Tu išgražėjai, – gėrėsi dramblys. – Tavo pelekai dar skaidresni, žvynai dar raudonesni.

Jam gėda savo didelių apdulkėjusių ausų ir nudaužtos ilties.

Jiedu patyli.

– Tu sugrįžai, – kartoja dramblys, – ir viskas bus gerai.
 – Paklausk, – sako jam žuvytė. – Atidžiai klausyk, ką dabar tau pasakysiu. Tu sapnuoji. O kai nubusi, prisiminsi šį sapną, prisiminsi mane ir imsi verkti. Bet tikrai tomis naktimis, kai švies mėnulio pilnatis, tavo ašaros nusidažys žydra spalva, ir jas bus galima pamatyti. Tas, kuris jas pamatys, gal tave išgelbės.

– Naktimis visi miega... – atsiduso drambliukas.

– Tai plauksiu atgal, – tarė žuvytė.

Ir ji nuplaukė, nuskrido oru lyg purpurinė strėlė, ir drambliukas pabudo. Jis prisiminė sapną, ir iš akių jam išriedėjo dvi ašaros lyg du žydri karoliai. Tačiau niekas jų nepamatė, nors ir buvo mėnulio pilnatis. O po poros dienų mėnulis ėmė plonėti, kol virto siauru sidabrinu ruoželiu. Pilnatis sugrįžo tik po mėnesio. Bet kas iš to?.. Beveik niekas tomis naktimis neužklydavo į parko užkampį. Tik vieną kartą atskrido šikšnosparnis.

Jis buvo pusaklis kaip ir visi šikšnosparniai, todėl negalėjo matyti žydrųjų ašarų, tačiau, vydamasis uodą, praskriejo pro pat straublį, ir ant jo sparno užtiško ašara. Sparnas sušvito žydra spalva.

Šikšnosparnis ilgai nardė tarp medžių. Tą naktį jam nesisekė medžioti. Jis išlėkė iš parko, arčiau namų, ir pajuto netoliese plazdant naktinį drugį.

Drugys sukinėjosi aplink namą ir taip pat pajuto šikšnosparnį. Neturėdamas kur slėptis, drugys pro atdarą langą purptelėjo į kambarį. Čia stovėjo lova, kurioje miegojo berniukas. Pakvaišęs iš baimės, drugys nutūpė jam ant lūpos ir bandė įlįsti į pražiotą burną. Berniukas nusičiaudėjo, išspjovė drugį ir pabudo. Pabudęs atsisėdo lovoje ir ėmė dairytis. Ūmai už lango kažkas sušmėžavo. Berniukas prišoko prie lango ir pamatė šikšnosparnį su melsvu ir spindinčiu kaip vasaros dangus sparnu.

– Gal aš sapnuoju? – pasitrynė akis berniukas. – Ne, nesapnuoju.

Šikšnosparnis vėl praskrido, vėl sužydravo lyg žaibas ir nulėkė atgal į parką. Daug negalvodamas, berniukas išsoko pro langą ir nudūmė paskui šikšnosparnį.

– Kad pagaučiau, nuneščiau į zoologijos sodą, – svajojo bėgdamas. – Tokio pasakiško paukščio čia dar niekas nematė!

Jis bėgo tarp aukštų tuopų ir kiek šlubčiojo, nes iš skubėjimo nespėjo apsiauti antros basutės. Parką berniukas žinojo kaip savo penkis pirštus, nes, šalia gyvendamas, buvo išnarstęs kiekvieną kampelį. Tad, nebijodamas paklysti, suko iš vieno tako į kitą, kol pribėgo fontaną.

– Drambliukas rauda! – nustėro jis.

Tikra stebuklų naktis!

– Gal aš sapnuoju? – vėl pasitrynė akis. – Ne, nesapnuoju.

Nustebęs, išplėtęs akis, berniukas pritūpė ant baseino krašto.

– Kas atsitiko, drambliuk? – paklausė. – Ką tau skauda? Kas tave nuskriaudė?

Berniukas įlipo į baseiną ir su apauta koja prišokavo prie dramblio. Ištiesė ranką, norėdamas nušluostyti ašaras, bet taip aukštai nepasiekė. Čia jis pamatė baseino dugne besivoliojantį celofaninį maišelį. Pakėlė jį ir išskleidė taip, kad į jį lašėtų žydrasios ašaros. Kai žydrumos prilašėjo pusė

maišelio, berniukas apgniaužė jį ir iššokavo iš baseino. Tuopų takais jis sugrįžo namo ir eidamas vėl prisiminė šikšnosparnį. „Dabar suprantu, – tarė sau, – kodėl jo vienas sparnas buvo žydras!“ Įsiropštes pro langą atgal į kambarį, berniukas paslėpė maišelį ir atsigulęs užmigo.

Klausimai ir užduotys

1. *Paaškind, kas yra šio teksto pasakotojas.* (1 taškas)

2. *Kokiu paros metu vyksta visas pasakojimo veiksmas?* (1 taškas)

3. *Kokia buvo drambliuko savijauta prieš susapnuojant žuvytę? Rask tekste ir išrašyk (pacituok).* (1 taškas)

4. *Kaip pasikeičia drambliuko savijauta, sapne pamačius raudoną žuvytę?* (1 taškas)

5. *Kaip manai, kodėl drambliukas, prisiminęs sapną apie žuvytę, turėtų pravirkti?* (1 taškas)

6. *Žuvytė pasakė, kad per mėnulio pilnatį drambliuko ašaros įgis žydrą spalvą. Kodėl tai svarbu? Ką tai reišk?* (1 taškas)

7. *Surask ir nurašyk du palyginimus, kuriais apibūdinama sapne pasirodžiusi žuvytė.* (2 taškai)

1. _____

2. _____

8. *Pažymėk priežastį, kodėl šikšnosparnis nepamatė drambliuko ašarų.* (1 taškas)

A. Nepamatė, nes ašaros nebuvo žydros.

B. Nepamatė, nes labai greitai praskrido pro šalį.

C. Nepamatė, nes buvo pusaklis.

D. Nepamatė, nes neužklydo į tą parko vietą.

9. Prisimink, kodėl berniukas pabudo. (1 taškas)

10. Kokiam tikslui berniukas išsoko pro langą ir nubėgo į parką? (1 taškas)

11. Įvardyk, kokia kalbinės raiškos priemonė yra pasakymas „kaip savo penkis pirštus“. Paaiškink, ką reiškia šis pasakymas. (2 taškai)

12. Nusakyk, ką netikėto šią naktį pamatė berniukas. (1 taškas)

13. Kaip manai, kodėl berniukas sumanė drambliuko ašaras surinkti? (1 taškas)

14. Parašyk, kokios berniuko būdo savybės ryškėja iš šių citatų. (3 taškai)

Citata iš teksto	Berniuko būdo savybė
„Daug negalvodamas, berniukas išsoko pro langą ir nudūmė paskui šikšnosparnį.“	
„kiek šlubčiojo, nes iš skubėjimo nespėjo apsiauti antros basutės.“	
„– Kas atsitiko, drambliuk? – paklausė. – Ką tau skauda? Kas tave nuskriaudė?“	

15. Suformuluok šios ištraukos temą. (1 taškas)

Vertinama sritis	Taškų skaičius	Surinkai taškų	Pasiekimai									
			Nepatenkinamas		Patenkinamas		Pagrindinis				Aukštesnysis	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Teksto suvokimas	19		0	1–3	4–5	6–7	8–9	10–11	12	13–14	15–16	17–19

II testo dalis. KALBOS ŽINIŲ TAIKYMO UŽDUOTYS

Atlik užduotis ir įsivertink.

1. Ištaisyk rašybos klaidas. (10 taškų)

Tais gerais laikais aplynk fontaną be paliovos buriuodavosi vaikai, net sūaugę mėgo pasidėti šalimais ant suolėlio. Dabar suolas apvirtęs, sulūžęs, ir niekas čė neapsilanko. Žiema drambliūkui nelabai liudna: jug tada visi fontanai neveike, jie apsnikti ir ušalę. Bet vasara jį apima toks ilgėsysis, kad vos benulaiko straublį. Įpač skaudų jam buvo tą sykį, kai pribėgo šuo. Ištruoškęs, iškišęs pabalūšį nuo kaitros ležuvį, šunėkas pripuolė prie baseino tikėdamasis čė acigerti.

2. Sukirčiuok žodžius, kurių kirčiuotas skiemuo trumpas. (10 taškų)

Dabar tvanki birželio naktis; diena buvo tokia kaitri, kad nuo sausros įskilo baseino kraštas. Vėjo gūsis pakėlė nuo žemės dulkių debesį ir juo nuklojo drambliuko nugarą. Dar niekada jam nebuvo taip nyku ir beviltiška, kaip šią troškįą birželio naktį. Tik trumpą valandėlę jam pasisekė užsnūsti, ir jis susapnavo raudoną žuvytę.

3. Suskirstyk žodžius reikšminėmis žodžio dalimis (priešdėlis —, šaknis —, priesaga ^, galūnė □, sangrąžos dalelė ∪). (10 taškų)

Naktis, praėjusi, beviltiška, žuvytę, guviai (kaip?), nepameni, skaidresni, paklausk, pusaklis, žydrųjų.

4. Nurodyk asimiliacijos tipą (suskardėjimas, suduslėjimas, susiliejimas, supanašėjimas), paaiškink rašybą. (10 taškų)

Apdulkėjusių –

Užklojo –

Išseko –

Nudaužtos –

Užsnūsti –

Kalbos žinių taikymo užduotys	Taškų skaičius	Surinkai taškų	Pasiekimai									
			Nepatenkinamas		Patenkinamas		Pagrindinis				Aukštesnysis	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 užduotis	10		0–3	4–7	8–11	12–15	16–19	20–23	24–27	28–31	32–35	36–40
2 užduotis	10											
3 užduotis	10											
4 užduotis	10											
Iš viso	40											

[illegible]This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Testo dalis	Taškų skaičius	Surinkai taškų	Pasiekimų lygis
Teksto skaitymas ir suvokimas	16		
Kalbos žinių taikymas	40		
Teksto kūrimas	20		